

ก
บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมสิบสองปันนา มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ของสิบสองปันนาตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงสิ้นสุดสมัยกัมบิงตั้ง การศึกษาเริ่มจากการศึกษาด้านานพื้นเมืองสิบสองปันนาที่ระบุถึงการก่อตั้งชุมชนการเมืองท้องถิ่นในสมัยบุพกาล ที่ชาวลื้อมีการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหมู่บ้านขนาดเล็กที่พัฒนาไปสู่สังคมเมือง ลักษณะเด่นของระบบการเมืองสิบสองปันนา คือ อำนาจของท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นร่องรอยของจารีตธรรมเนียมโบราณที่สืบทอดมาจากสังคมบุพกาล เช่น การที่ชุมชนเป็นเจ้าของที่ดิน และภาระหน้าที่ตลอดจนสิทธิของสมาชิกในชุมชน แม้อำนาจสังคมลื้อจะได้พัฒนาเข้าสู่ระบบศักดินาไท ซึ่งเจ้าแผ่นดินมีอำนาจเหนือ “ดินน้ำ” ก็ตาม หมู่บ้านก็ยังมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรของตน โดยการสนับสนุนของคหิความเชื่อถือผี ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวลื้อ สถาปมศาสตร์และนิเวศวิทยามีส่วนอย่างสำคัญในการกำหนดให้รูปแบบการปกครองของสิบสองปันนาเป็นแบบสมาพันธ์รัฐ ทำให้ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบพึ่งตนเอง มีการค้าขายในระดับที่สนองความพอใจเพียงของท้องถิ่น และการค้าขายที่เน้นการสะสมทุนนั้นเป็นของคนต่างชาติ สังคมของชาวลื้อถูกรอบงำโดยคหิความเชื่อถือผีและพุทธศาสนาโดยตลอด เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและธรรมเนียมปฏิบัติของชาวลื้อ

จีนและพม่าเป็นชาติมหาอำนาจสำคัญที่ทำให้สิบสองปันนาต้องตกอยู่ในฐานะเมือง “สองฝั่งฟ้า” ยอมเป็นเมืองขึ้นของทั้งสอง ถือว่า “ฮ่อเป็นพ่อ ม่านเป็นแม่” สภาพที่ตั้งที่อยู่ห่างไกลทำให้วัฒนธรรมของทั้งสองไม่ได้เข้ามาครอบงำสิบสองปันนามากนัก แต่เมื่อลัทธิจักรวรรดินิยมคหิคลานเข้าสู่เอเชียก็ทำให้สิบสองปันนาถูกแบ่งเป็นหลายส่วน ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อำนาจของจีน บางส่วนอยู่ในพม่าของอังกฤษ และบางส่วนถูกรวมเข้ากับลาวของฝรั่งเศส คริสตศตวรรษที่ ๑๕ เป็นยุคสมัยที่สำคัญสำหรับสิบสองปันนา การเมืองภายในที่ปั่นป่วนวุ่นวายเปิดโอกาสให้จีนเข้ามาจัดการปกครองและลดอำนาจของเจ้านายลง อิทธิพลของจีนจึงปรากฏชัดขึ้นทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จนกระทั่งถึงสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ที่สิบสองปันนานั้นถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างแท้จริง

Abstract

The research on the Social and Cultural History of Sipsong Panna aims at studying the history of Sipsong Panna since the ancient time to the period of Kuomintang. The study starts from the local chronicles of Sipsong Panna which indicated the establishment of the local political communities of the primitive society. Before the development of urban society, the Lu lived as a small village society. The outstanding characteristic of the Sipsong Panna's political system was the local autonomy which revealed the trace of the primitive society namely, the communal land ownership, the rights and duties of the members of the communities. Even when Sipsong Panna transformed to the feudal system, the king owned "land and water", the village still had rights to manage their own resources with the support of the belief on spirits, the traditional belief of the Lu. Geographical location and environment had a crucial role in forming the Lu confederation, political system of Sipsong Panna. Self sufficient economy with small scale of trade, enough to support the local consumption, was the economic feature of Sipsong Panna until the beginning of the 20th century while belief in spirits and Buddhism were the main beliefs which controlled the Lu's social behaviour and practices.

China and Burma were the rulers of Sipsong Panna. However, the distance between Sipsong Panna and the two countries prevented the Lu from their influences. When the imperialism encroached on Asia, Sipsong Panna was divided among the powers. The bigger part was given to China, the rest was divided and included into British Burma and French Laos. The 19th century was a very critical time for Sipsong Panna. Political unrest and conflicts led to the Chinese forward movement to Sipsong Panna and eliminated the power of the "chao nai Lu". China absorbed Sipsong Panna totally into the communist regime in 1950.